

Марія Щербатих

Під музику печалі

“Лисаний Камінь”

Київ – Івано-Франківськ

2011

ББК 84.4 УКР6-5

Щ 61

Чим живе людина на світі? — Любов'ю.

Чим живе душа людини у вічності? — Любов'ю.

Ця книга — про найдорожче і найсокровенніше в житті кожної людини — про любов. Прочитайте її, і якщо Вам самотньо, то пам'ятайте — любов не має меж — вона вічна...

Присв'ячую світлій пам'яті мого чоловіка Станіслава Щербатих — відомого українського барда Тризубого Стаса.

Автор щиро дякує усім доброчинцям за морально-матеріальну підтримку у виданні цієї книги:

Родині Михайла та Ірини Павлюків

Родині Володимира і Ольги Філенків

Івано-Франківському земляцтву у м. Києві

Поетесам Неонілі Стефурак, Ользі Довгон'ят

Щербатих М.І.

Щ 61 **Під музику печалі.** – Косів: Писаний Камінь, 2011 – 60 с.

ISBN 978-966-8519-61-1

ISBN 978-966-8519-61-1

© М.І. Щербатих, 2011

© Видавництво

«Писаний Камінь», 2011

Та, що береже світло

Що відчувала Марія, коли втратила свого Ісуса, історії достеменно не відомо. Почуття втрати? Безмежну як небо тугу? Глибоку як всесвіт любов? Можливо, нам буде легше здолати бар'єри на шляху до істини, прочитавши цю маленьку збірку почуттів. Ці рядки свідомо не хочу вводити до царини поезії, бо там свої закони, свої Пілати, і своя Віла Делароса. Марійчин шлях інший — вона та, що береже Світло. Берегла тоді, коли жив Триzubий Стас — берегинею лишилась і нині. У спогадах щира і глибока. Цього достатньо для книги і це є тим, чого так бракує нам усім у житті.

*Олександр Смик,
поет, лауреат премії Василя Стуса.*

Легідне світло, легенький вітерець через душу, сповідальний потік живої води, яка тече прямо з серця, відчуття одночасно радості і якоїсь невловимої печалі, – все це поезії Марії Гук-Щербатих. Знаю її давно. Ще з Оберегів 90-х минулого сторіччя. Але пізнаю її через поетичні рядки заново... І це нове пізнання наповнює душу радістю, що внутрішній світ Марії розвивається і прагне бути в гармонії з навколишнім живим світом, з близьким і друзями, з випадковими перехожими і далекими невідомими їй жителями нашої землі.

Час все обійме і занотує. Маю надію, що він знайде місце і для поетичних рядків Марії в тому гарному, наповненому силою духу, любов'ю і творчістю наших нащадків майбутньому України.

*Сергій Мороз,
співак і композитор, лауреат премії ім. В.Стуса.*

Замість передмови

Кохана, вірна дружина моя.

Дякую тобі, що має зорі,	Оця капризка від Господа Бога
Дякую тобі, що діти здорові	Оця неградила моє доросла
А речку добуду на світі своє,	Я знову до щастя двері відкрив
До сину шити велику дає	і ко. новому тебе полюбив

Цей вірш, що так і не став піснею, я знайшла серед інших паперів Стаса через три роки після його смерті, в Києві. Була настільки вражена, що спочатку не сприймала, а потім, перечитуючи, довго плакала... Бо тепер, коли пишуться ці рядки, коли в намаганні зробити добру справу, продовжити творче життя чоловіка, облаштувати музей його імені, я зіштовхнулася з нікчемними людьми-чиновниками та сусідами, яких завжди сприймала як порядних людей, а виявляється, що помилялась, приймаючи бажане за дійсне, що я наївна, романтична, майже дитинна жінка, яка щиро вірила у високе, світле, поетичне, духовне, неземне... Хоча, думала, що знаю і сприймаю життя в його реальності.

Боже, який цей світ...?! Чому матеріальне перемагає духовне, чому на добро відповідають злом, чому немає співчуття, підтримки, а є заздрість, ненависть, груба, сліпа лютя? Як це вбиває, підкошує, як це нестерпно боляче усвідомлювати і серед цього бруду жити. Але треба жити, і, головне, не здаватись, залишатися життєлюбом, бо як же інакше, коли прагнеш іти дорогою Христа, коли розумієш, що ти не лише звичайна земна людина, але й водночас дитина Божа.

Мій Отче, дякую Тобі за все. За все, що даєш і що віднімаєш... Але, прошу, не покидай мене, не відпускай моєї руки, бо я ще хочу жити і Тобі служити...

Дякую Тобі, Отче, за чоловіка, за маму, за сина — найдорожчих моїх людей на цьому світі. Дякую тобі, моя любове, мій Богом дарований муже, за світло Твоїї душі, в якій завжди жило кохання, хоча, з часом, було заховане так глибоко, що аж через тридцять три роки вихлюпнулось віршованими рядками з Твого серця — на жаль, вже без Тебе, і стало розрадою та втіхою мені.

Ось ці рядки.

Дякую небу,
що маю зорі.
Дякую Богу,
що діти здорові.
А решту здобуду
на світі своє,
Бо силу життя
велику дає.

Кохана,
вірна дружина моя,
Одна зрозуміла,
душу зігріла
І все простила мені.
У мене було
друзів багато.
Я шанував
волю і свято.
Я квіти чужим
жінкам дарував,
А про свою, на жаль,
забував.

Нічого не вічне,
міліє ріка.
Прийшла і до мене
година гірка.
Всі раптом забули
так легко мене
Тільки схилилась,
мов сонце ясне,
Кохана,
вірна дружина моя.
Одна найрідніша —
від Господа Бога.
Одна незрадлива...
Моя дорога,
Я знову до щастя
двері відкрив
І по-новому
тебе полюбив.

*Так наче серце вирвали з грудей —
Лише в молитві біль почав вщухати.
Неоніла Стефурак*

Іду до Тебе —
через молитву,
покуту і
тризну.

Іду до Тебе —
через молитву,
сльози і
пісню.

Іду до Тебе —
через молитву —
подяку
любіві.

Іду до Тебе —
через молитву
у Божому Слові.

Іду до Тебе...

Свічі нашої осені

Ще такі повні, живі
свічі нашої осені
ти задмухав сніговими
заметами січня.
І стало холодно
від розлуки,
болю,
самоти...

Тепер блукаю поглядом
по фотографіях —
де завжди живий ти...
А ще живу спогадами,
гортаючи недописані сторінки
книги нашого кохання...

А ти?

Ти пішов за межу
несподівано, раптово.
Так, ніби вийшов
випити кави з цигаркою
та погомоніти з сусідами
про життя,
а чи поїхав з гітарою
на гастролі...

Найдовші
гастролі
свої.

Іду дорогою болю,
спотикаюсь об каміння розлуки.
Вбираю серцем сльози розпуки
І бачу у мерехтінні лампад,
як зорі заколисують танець вічності,
даруючи нам уже не наш
тридцять перший листопад...

А двадцять п'яту осінь ми зустрічали в
Парижі.
Був вечір.
Єлисейські поля в тумані.
Проте кава на другому поверсі, у Ейфеля,
чорна і смачна,
смачна і чорна ...
А спогади світлі,
бо там ми були щасливі.

Як Тебе відпустити,
коли кричить душа
і омивається сльозами
перед брамою вічності...

Як Тебе відпустити,
коли струни Твоїї гітари
проросли у моєму серці
терновим
намистом
любові...

У музики смутку
 своя печать.
У музики серця
 своя печаль.
Осанна...

Розмова

Захлинаюсь від болю,
серце рветься і плаче,
та, ковтаючи сльози,
саджу на могилі твоїй
чорнобривці і братки
по парі:
дві вишневих,
дві лілових
дві помаранчево-жовтих...
Як сонце, що сховалось
за обрій —
там, де сьогодні ти,
де домівка твоя...

А я...
Вже не тамую сльози,
вони, як дощ,
омивають моє обличчя,
та чи омийуть душу?
Знаю, що ні...
Тільки прошу — прости
і наснися мені сьогодні,
бо знову ніч буде довга,
як моя дорога до тебе...

А поруч, неподалік від твоєї могили
квітує наш вишневий сад
і скоро білу заметіль пелюсток
вітер віднесе на двері
Твого вічного дому...

*Ти знаєш, милий, що таке не спати?
І що таке ночей важка безодня,
коли твоїх долонь не стрінуть плечі,
коли ридають глухо й безконечно
зі мною поряд
тиша і самотність?*

Ірина Жиленко

Я знаю, милий, що таке самотність.
На, жаль, я з нею вже і подружилась,
коли на крик душі відлунює безодня,
а у польоті ти втрачаєш крила...
Коли під ранок падаєш безсила,
подушці залишаєш сльози болю,
і згорблена, мов хрест всю ніч носила,
спішиш у сни.
На зустріч із тобою...

Барвисті тіні, світло ліхтарів
вітали місто.
У зоряному світі
ти один,
а я рахую зорі,
як намисто.
У буднях, що згорнулись
в тридцять літ,
розбіглись наші долі
манівцями.
Земля зробила ще один
обліт
і ніч бездонна пролягла
між нами...

Я пам'ять в пам'ять заплету,
сльозу непрохану змахну,
піду у храм життя й тривоги,
бо там є ти.
Бо там є Бог.

День оксамитовий сплине у відчаї.
Маренням, болем тепер ми повінчані.
Думи — з тобою, серце — з тобою.
Жаль тільки мрії пливуть за водою...

А ніч згорталась
у безсоння тиші.
Вже ранок
привітавсь через вікно.
Вже день минув,
а, може, навіть більше...
Кому ж самотність
вимірять дано?

Відчиняю кватирку ночі,
запрошую думи у гості,
частую кавою, чаєм — чим маю
і плету мереживо спогадів
із любові, розлуки...
Складаю у кошик смутку,
загортаю в молочний ранок
і відпускаю
туди, за обрій самоти,
туди, де їх чекають,
туди, звідки у снах приходиш
Ти...

А було це двадцять шостого січня.
День, коли відійшов Ти у вічність...
Залишилися три троянди —
Твій останній
дарунок любові...

Знову ніч огорнула
всіх живих тихим сном,
а для мене — безсоння
із дощем за вікном.
В цій мелодії літа
Твоя пісня бринить
і єднає серця
на однісіньку мить...

Відстань між нами вимірюю в снах.
Кроки ледь чутно, настрій — в піснях.
Звуки спадають сніжинками з неба.
Яка з них, скажи, — телеграма від тебе?
Може, зумію її прочитати...
Й тихо, сльозою відповідь дати.

Закохані. Львів, 1976 р.

Одруження — це серйозно і назавжди.
м. Івано-Франківськ 6.11.1976

Медовий місяць. Закоханий фотохудожник Стас.

Так писалися перші пісні...
м. Івано-Франківськ 1983 р.

Наша родина.

Івано-Франківськ, 1976 р.

На передньому плані: моя мати — Юстина, тітка Стаса — Марія, мати
Стаса — Анна, мій батько — Іван.

У другому ряді: сестра Стаса — Марія.

У готелі. Камчатка, 1977 р. Приїхавши в Палану (центр Корякського національного округу), ми деякий час жили окремо в шестимісних номерах. Такі побутові умови доводилось приймати з гумором.

Відпочинок на безлюдному острові. Камчатка, 1980 р.

Щасливі. Батько і син. Камчатка, 1979 р.

Наша сім'я. м. Івано-Франківськ 1997 р.

В гостях у Олександра Смика — місто Рівно, 1995 р.

Сольний концерт в Українському Домі. м. Київ, 23.05.1997 р.

Мармурова гітара німими вустами співає Твої пісні...
Дем'янів Лаз, м. Івано-Франківськ, 2007 р.

В саду весни,
на свій осінній лад,
я в стужу січня загортаю
наш тридцять другий листопад...
І плачу —
небесам співаю.

Тисне душу стужа, вкрита зорями,
при твоїй обірваній струні...
І вінчає Хрест
два серця зболені.
І вінчає Хрест
Твої пісні...

Вітер торкає струни
і наспівує твої пісні
рефреном
чистої сльози.

У спогадах часу —
мрії, віднесені журбою.
І запечатані...
Пізно.

Гітара мовчить.
Мовчать вуста,
а дух твоїх пісень
живе на струнах
досі...

Відцвіли квіти
по той бік розлуки,
а снігові замети
пухнасту ковдру
опустили зорями
в мою самотню ніч...

Зорепад сніжинок...
Місто вальсує
під музику
печалі.

Тобі
 сніжинки вмивають очі.
Тобі
 вітер лоскоче уста
на граніті,
Тобі —
 згіркла самота
моя...

Світлий спогад
відігнав розпуку —
сльози не стало.

Остання наша зоряна дорога
розділена навпіл не дуже вміло.
Твоя відбулась, зболена,— до Бога.
Моя ось тут, під пагорбом спочила...
Тепер ступаю стежкою несміло,
щоб ритмом серця не злякати тишу.
Я в ній тобі і подумки, і вголос
ці вірші запізнілі боєм пишу...

Я розмовляю
з тишею,
бо в ній
Твоя присутність
невловима.

Влітку
твое обличчя
зігрівало мене теплом...
Дочекаюся літа —
бо взимку
замерзає сльоза
на граніті.

Міняю струни пам'яті
на живі акорди
Твої гітари...
У снах.

Не вітер шелестить
жовтогарячими чорнобривцями —
це Твої пісні розважають вічність...
Радість потрібна скрізь.

Твоя дорога —
вічності струна...
Моя —
крик серця
на шляху
до Тебе...

Мармурова гітара
німими вустами
співає Твої пісні
і вони проникають
у стужу січня,
у стужу серця,
почорнілими
чорнобривцями
болю.

Ти пішов у заметіль,
залишивши мені тільки тінь.
Тінь
 печаллю
 в душі
 причаїлась...

Мороз налякав пелюстки чорнобривців —
і вони пригорнулись до струн
Твоїєї кам'яної гітари...

А до кого ж
пригорнусь я?

Між простором і часом,
між небом і землею
злетіла б я у Вічність,
щоб бути тобі зорею.
Щоб бути й там твоєю...

Гріє душу
вересневе море.
вихлюпує спомини
в Судак, в Новий Світ,
ластівкою пірнає
в Ялту, в Алушту —
а все тому, що
хвиля морська
подібна до неба,
де зараз Ти...

Вже перестигло літо
в космічному мареві неба,
а заплакана осінь
ховає у скриньку зими
думи весни
про Тебе.

Барвінок зацвів.
Килимок хрестосиній
стелиться ніжністю...

Я тепер уже навчилась
тишу брати в співрозмовники з собою.
А солоний дощ
сріблясту нитку сліз
рясно стелить думою, журбою.
Наші будні вже за горизонтом.
Наша зустріч там ще не настала.
В снах зустрітись можемо й сьогодні —
в пам'яті торкнутися вустами...

*Неправда, не лікує час.
Літа над пам'ятю не владні.
Неоніла Стефурак*

Я п'ю нектар — гіркіший полину.
Печалі вже давно пора скоритись.
Прийняти Божу волю й таїну.
І жити...

А час земний минає, наче сон,
та музика твоя ще серце крає
і небеса співають в унісон
з Тобою пісню болю,
пісню раю...

Ця синь небес.
Цей подих вітру.
Цей спокій, що розливсь навкруг,
і голос, що іде від Тебе:
— Не плач, не клич —
журби не треба.
Мої пісні пішли між люди.
Ти чуєш голос мій усюди...
Тепер я в пісні.
Я — живий!

Зміст:

Передмова	4
Кохана, вірна дружина моя	5
Іду до Тебе	6
Свічі нашої осені	7
Іду дорогою болю	8
Як Тебе відпустити	9
У музики смутку своя печать	10
Розмова	11
А поруч, неподалік від твоєї могили	12
Я знаю, милий, що таке самотність	13
Барвисті тіні	14
Я пам'ять в пам'ять заплету	15
День оксамитовий сплине у відчаї	16
А ніч згорталась	17
Відчиняю квартиру ночі	18
А було це двадцять шостого січня	19
Знову ніч огорнула	20
Відстань між нами вимірюю в снах	21
Світлини	22
В саду весни	34
Тисне душу стужа, вкрита зорями	35
Вітер торкає струни	36
У спогадах часу	37
Гітара мовчить	38
Відцвіли квіти	39
Зорепад сніжинок	40
Тобі сніжинки вмивають очі	41
Світлий спогад	42
Остання наша зоряна дорога	43
Я розмовляла з тишею	44
Влітку твоє обличчя зігрівало мене теплом	45
Міняю струни пам'яті	46
Не вітер шелестить	47
Твоя дорога — вічності струна	48
Мармурова гітара	49
Ти пішов в заметіль	50
Мороз налякав пелюстки чорнобривців	51
Між простором і часом	52
Гріє душу вересневе море	53
Вже перестигло літо	54
Барвінок зацвів	55
Я тепер уже навчилась	56
Я п'ю нектар — гіркіший полину	57
Ця синь небес	58

ЩЕРБАТИХ Марія Іванівна

Під музику печалі

“Лисаний Камінь”

Київ – Івано-Франківськ
2011

Видруковано в МП “Евріка”

Свідоцтво Держ. реєстру: серія ІФ, № 10
Івано-Франківська обл., м. Косів
вул. Незалежності, 28
тел-факс: 2-24-91

Літературний редактор

Неоніла Стефурак

Художнє оформлення і дизайн

Вікторія Щербатих, Володимир Щербатих

Комп'ютерна верстка

Володимир Щербатих

Підписано до друку 18.07.11. Формат 60х84\16. Папір офсетний.

Друк офсетний. Умов. друк. арк. 3,49. Обл.-вид. арк. 0,03.

Тираж 500 прим. Замовне 333.